

УДК 316.444::378.14(4)

М. І. Стрюк

МОДЕЛЬ МОБІЛЬНОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Ключовою областю політики в ЄС є розвиток європейського інформаційного суспільства (ЄІС). З самого початку формування ЄІС було тісно пов'язано з розвитком ІКТ, зокрема поширенням Інтернет та мобільних технологій, які безпосередньо сприяли глобалізації, розвитку міжнародного ринка праці, зростанню різних видів індивідуальної мобільності особистості.

З розвитком ЄІС тісно пов'язано розвиток Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) та Європейського дослідницького простору (ЄДП), необхідність інтеграції до яких підкреслено «Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [1]. Огляд напрямів підтримки вищої освіти та останніх звітів Європейської Комісії [14] показує, що ключем до побудови європейського освітньо-наукового простору є мобільність, адже головним проявом спрямованості системи освіти на особистість є створення для будь-якого члена суспільства можливості отримання освіти будь-якого характеру та рівня в будь-який період його життя та в будь-якому місці [13]. У зв'язку з цим, особливої актуальності набувають дослідження різних видів мобільності, методів та засобів її реалізації, впливу мобільності на розвиток освітньо-наукового простору та ЄІС в цілому.

Історико-педагогічні, філософські та соціально-економічні тенденції розвитку вищої освіти у країнах Європейського Союзу досліджували М. Г. Балихін, В. Г. Грачова, Н. М. Дем'яненко, Т. М. Десятов, С. Г. Заскалета, А. Г. Кирда, Т. М. Козак, К. В. Корсак, П. В. Кряжев, М. М. Кудря, Н. М. Лавриченко, Н. В. Негребецька, Л. В. Онищенко, Г. Г. Поберезька, О. В. Поживілова, Л. М. Полуніна, Л. С. Постова, Н. А. Рижова, А. А. Сбруєва, О. В. Тряпцін, Н. С. Філатова, В. М. Чистохвалов, Б. І. Шуневич та інші дослідники, які визначають концепцію мобільності (навчальної, академічної, географічної, професійної тощо) як системотвірну для ЄПВО.

Застосування концепції мобільності до процесу навчання викликало до життя поняття мобільного навчання (mobile learning), дидактичні аспекти мобільного навчання досліджували Я. Бартелсен, Б. Бахмайр, Т. О. Калуга, В. О. Куклев, С. В. Кувшинов, А. Кукульська-Хьюм, Є. Лубіна, К. Майер, М. Ріш, С. О. Семеріков, І. О. Теплицький, Дж. Тракслер, К. Фрідріх, М. Шарплз, С. В. Шокалюк; технологічні – Д. Кіган, М. М. Козяр, А. Д. Кузик, М. Кужба, М. Кьолер, М. М. Мотін, В. В. Осадчий, Н. В. Рашевська, А. М. Стрюк, Е. Шерм. Моделі мобільного навчання були предметом розгляду З. В. Дудар,

В. В. Любченка, О. С. Шинкарюка, методика використання засобів мобільного навчання – В. А. Гаманюк, М. О. Григор'євої, О. В. Жукова, С. Заре, Є. Г. Михалкіної, К. І. Словак, Ю. В. Триуса.

Відкритими залишаються питання співвідношення видів мобільності у соціально-педагогічних та технічних системах (реальної, віртуальної, географічної, соціальної, професійної, академічної, навчальної, програмної, апаратної, технологічної), мобільних комунікацій та інформаційного суспільства, що зумовило визначення *мети статті*: теоретичного обґрунтування інтегративної моделі мобільності в європейському інформаційному суспільстві.

Складність об'єктів та процесів, що досліджує мобільність, вимагає застосування системного підходу. Як стверджує Дж. Уррі, «усі потужні системи є динамічними, процесуальними ... і у сучасному світі є одночасно економічними, фізичними, технологічними, політичними та соціальними» [15, с. 263] – адже «технології завжди вбудовуються у економічне, соціальне та політичне життя» [15, с. 264]. Зв'язки у таких системах посилюються за рахунок «програмної, кібернетичної архітектури та у цілому мережного характеру життя». Незважаючи на те, що теорія складності на перше місце ставить питання самоорганізації, синергії та саморозвитку систем, до сфери досліджень мобільності входять у першу чергу людинокеровані системи, у яких найбільший інтерес являють види взаємодії людини із простором, з об'єктами та з іншими людьми, у тому числі за допомогою посередників (медіаторів) та гібридних спільнот. До таких систем відноситься й інформаційне суспільство, в контексті розвитку якого й розглянемо різноманітні напрями реалізації мобільності.

У Європейському співтоваристві (ЄС), історію розвитку інформаційного суспільства можна простежити до 1979 року, коли Рада Європи в Страсбурзі заявила, що інформаційні технології мають широкі економічні, соціальні та політичні наслідки для спільноти. Саме в цей час Рада Європи декларувала, що динамічний комплекс інформаційних галузей, заснованих на нових електронних технологіях, є головним джерелом економічного зростання та соціального розвитку.

Опублікована у 1993 році «Біла книга з питань зростання, конкурентоспроможності та зайнятості» [7] зробила інформаційне суспільство ключовою областю політики в ЄС та одним із факторів конкурентоспроможності ЄС. Це була політично умотивована дія, спрямована на підвищення авторитету Європейської Комісії в якості вищого органу виконавчої влади ЄС та двигуна європейської інтеграції. Політика щодо розвитку європейського інформаційного суспільства (ЄІС) стала головною в ЄС у той же самий час, коли ЄС набув сучасного вигляду із підписанням Договору про утворення Європейського Союзу, що набув чинності 1 листопада 1993 року. У кожній Європейській Комісії був єврокомісар, що координував розбудову ЄІС:

– у I Комісії Делора (1985-1988): єврокомісар з промисловості,

інформаційних технологій, науки та досліджень;

– у II Комісії Делора (1989-1992): єврокомісар з науки, досліджень, розвитку, телекомунікацій та інновацій;

– у III Комісії Делора (1993-1994): єврокомісар з науки, досліджень, технологічного розвитку та освіти;

– у Комісії Сантера (1995-1999): єврокомісар зі справ промисловості, інформаційних та телекомунікаційних технологій;

– у Комісії Проді (1999-2004): єврокомісар з підприємництва та інформаційного суспільства;

– у I Комісії Баррозу (2004-2010): єврокомісар з інформаційного суспільства та ЗМІ;

– у II Комісії Баррозу (2010-2014): єврокомісар з цифрових технологій;

– у Комісії Юнкера (з 2014): єврокомісар з цифрової економіки і суспільства.

Таким чином, проблема розбудови ЄІС в діяльності Європейської Комісії набувала все більшого значення та самостійності із розвитком Інтернет як рушійної технології інформаційного суспільства. В цьому контексті аналіз звернення Європейської Комісії до ЄІС має вирішальне значення для розуміння взаємозв'язку між Інтернет і управлінням ЄС.

Глобальний характер інформаційного суспільства використовувався в якості виправдання для загальноєвропейських акцій з багатьох актуальних політичних питань: навіть із назв посад єврокомісарів періоду розбудови ЄІС видно, що питання розвитку ЄІС тісно пов'язані з питаннями інноваційного розвитку промисловості, науки, інформаційних та телекомунікаційних технологій, освіти тощо.

Розвиток ЄІС вплинув на політику Європейської Комісії у різних аспектах.

В *аспекті забезпеченні продуктивної зайнятості* базовим є документ 2000 року «Стратегія роботи в інформаційному суспільстві» [12], у вступі до якого вказується, що ЄІС «надаватиме ряд переваг, включаючи високі стандарти життя, можливості ведення підприємницької діяльності на нових зростаючих ринках, зміну способів виробництва та доставляння виробів... , більшу продуктивну зайнятість на основі передових технологій та гнучких умов праці. Ті ж самі технології дозволятимуть працівникам оновлювати свої вміння як частину процесу навчання протягом життя, спрямованого на покращення перспектив їх працевлаштування та заробітку, а також освіти та навчання у цілому» [12, с. 1].

Появу цього документу спонукали суспільно-політичні процеси у ЄС, зокрема, спеціальний «Jobs Summit», що відбувся у листопаді 1997 року в Люксембурзі. За результатами запиту Європейської ради з працевлаштування було створено звіт, у якому було зазначено, що індустрії інформаційного суспільства стають одним з найбільших та швидко зростаючих секторів економіки ЄС [8, с. 3], у якому створюються

нові робочі місця, нові можливості, нові продукти та послуги, що стають рушійною силою економічного зростання та покращення продуктивності праці [8, с. 1]. Для використання потенціалу інформаційного суспільства необхідні дії у трьох основних напрямках:

1) розвиток культури підприємництва для створення середовища, у якому розквітатимуть нові ідеї, нові починання, нові продукти та послуги;

2) сприяння організаційним змінам та адаптивності для розкриття повного потенціалу нових технологій з метою покращення ефективності, розвитку нових продуктів та послуг, вивільнення творчих сил та інновацій трудових ресурсів;

3) підвищення кваліфікації та рівня ІКТ-компетентності.

Найбільш повно потенціал інформаційного суспільства з продуктивної зайнятості буде використаним за умови синергії в усіх трьох напрямках [8, с. 17]. У звіті наголошується, що інформаційне суспільство у своєму соціально-економічному вимірі є основою для інформаційних індустрій (видавнича індустрія, аудіовізуальна, рекламна тощо). Найбільш швидко в інформаційному суспільстві розвивається ІКТ-індустрія (комп'ютери та програмне забезпечення, комп'ютерні послуги, телекомунікаційне обладнання та послуги, електронні мікрокомпоненти, офісне обладнання тощо). «Через продукти – такі, як мобільні телефони, комп'ютери, цифрове телебачення, волоконно-оптичні мережі – та послуги – мобільний зв'язок, комп'ютерні мережі, підключення до Інтернету, аудіовізуальні – індустрії інформаційного суспільства вже пронизують всі аспекти бізнесу, роботи та відпочинку» [8, с. 3]. Продуктивна зайнятість в інформаційному суспільстві вимагає від працівників професійної мобільності та виводить навчальну мобільність на рівень працевлаштування осіб із особливими потребами, надаючи можливість віддаленої роботи, роботи за гнучким графіком тощо.

Глобалізаційному аспекту інформаційного суспільства присвячено звіт «Європа та глобальне інформаційне суспільство», підготований у 1994 році групою експертів з інформаційного суспільства під керівництвом майбутнього єврокомісара зі справ промисловості, інформаційних та телекомунікаційних технологій М. Бангеманна. У ньому містилася фраза, що увійшла в історію формування глобального інформаційного суспільства: «Інформаційне суспільство – це засіб, за допомогою якого Європейський Союз може досягти багатьох своїх цілей. Нам потрібно як слід скористатися цим засобом, причому скористатися без зволікання» [11, с. 10]. У звіті підкреслюється роль використання відкритих стандартів для надання та отримання інформаційних послуг з метою досягнення глобальної функціональної сумісності (зокрема, цифрових мобільних технологій): «... оскільки інформаційні інфраструктури у середовищі відкритого ринку є необмеженими, інформаційне суспільство набуває істотно глобального виміру.

Пропозиції, що обґрунтовуються у цьому звіті, приведуть до справжнього відкритому середовищі, де доступ надається для всіх суб'єктів ринкових відносин. Ця відкритість повинна знайти свій аналог на ринках і в мережах інших регіонах світу. Очевидно, що першорядне значення для Європи мають адекватні заходи для забезпечення рівного доступу» [11, с. 19]. На думку авторів звіту, розвиток інформаційного суспільства супроводжується й рядом проблем, найбільш значущою з яких у глобалізаційному аспекті є захист інтелектуальної власності.

Рада Європи прийняла до відома звіт групи М. Бангеманна та в цілому погодилися з областями застосування ІТК в ЄС, викладених групою (дистанційна робота, дистанційного навчання, мережі для університетів і дослідницьких центрів, телематичні послуги для малого та середнього бізнесу, управління дорожнім рухом, управління повітряним рухом, мережі охорони здоров'я, електронна торгівля, адміністративні мережі та міські інформаційні магістралі). Важливість мовних і культурних аспектів інформаційного суспільства було також підкреслено на засіданні Ради Європи 24-25 червня 1994 р. на о. Корфу.

Аспект медіа-конвергенції розглядається у двох базових документах: «Зеленій книзі з конвергенції секторів телекомунікацій, медіа та інформаційних технологій і наслідки для регулювання» [6] 1997 року та «Принципи та настанови для аудіовізуальної політики у цифрову епоху» [9] 1999 року.

Термін «конвергенція» у першому документі трактується як «здатність різних мережних платформ доставляти подібні за суттю види послуг, або зближення таких пристроїв, як телефон, телевізор та персональний комп'ютер» [6, с. 1]. Прикладами конвергенції традиційних та інформаційно-комунікаційних технологій є спільне використання послуг з передавання голосу, даних, звуку, зображень тощо для Інтернет-торгівлі, Інтернет-банкінгу, Інтернет-телефонії, смарт- та веб-телебачення, веб-трансляцій, зокрема – через мобільні телефонні мережі. Медіа-конвергенція в освіті пов'язується із навчанням з використанням мультимедійних програм та даних, доступ до яких може здійснюватися через мобільні комунікації.

У другому документі зазначається, що ІКТ вже суттєво впливають на соціальне та культурне життя і освіту, і вплив цей буде лише зростати, зокрема – через збільшення кількості виробників та розповсюджувачів аудіовізуальної продукції [9, с. 5], сприяючи інформаційній, освітній, лінгвістичній та культурній різноманітності [9, с. 9] як складових ЄС [9, с. 19].

Аспект регулювання телекомунікацій у ЄС виник у зв'язку із тенденціями глобалізації та лібералізації спільного ринку Європейського Союзу, стрімкого технологічного прогресу, зростання ролі мобільних технологій, розповсюдженням Інтернет, а також зближенням секторів телекомунікацій, мовлення та інформаційних технологій. Основна мета регулювання – забезпечення зростання, зайнятості,

конкуреноспроможності та захисту інтересів споживачів, забезпечення широкого вибору постачальників і послуг, інновацій, конкуреноспроможних цін і якості обслуговування [5, с. 5].

В аспекті реформування Європейської Комісії складові ЄІС розглядались у II главі «Плану заходів з реформування Комісії» [10]. Головна увага в процесі реформування приділялась використанню веб-технологій як ключового елементу взаємодії Європейської Комісії та суспільства. Для цього передбачалось три заходи:

1) технологічні зміни на основі моніторингу розвитку технологій для обґрунтованого вибору передових та перспективних веб-орієнтованих та інших комунікаційних засобів;

2) задоволення потреб користувачів (лінгвістична різноманітність, доступ для людей з обмеженими можливостями, зручне подання інформації, швидка реакція системи тощо) через зворотний зв'язок від користувачів;

3) створення чітких та простих механізмів прийняття скоординованих професійних рішень в оптимальні терміни [10, с. 4].

Етапним у розвитку ЄІС став заключний звіт експертної групи Європейської Комісії з інформаційного суспільства «Розбудовуючи Європейське інформаційне суспільство для всіх нас», виданий у 1997 році. Серед членів експертної групи слід відзначити теоретика інформаційного суспільства М. Кастельса, чиї розробки соціального аспекту інформаційного суспільства суттєво вплинули на зміст рекомендацій з розвитку ЄІС [4, с. 11-12]:

1. Активне стимулювання набуття знань та вмінь: а) створення освітньої мережі; б) нові фінансові стимули професійної підготовки; в) розвиток та поширення відомостей про методи навчання; г) створення високоякісних недорогих навчальних матеріалів.

2. Координація регулювання на рівні ЄС.

3. Публічні послуги як рушій росту ЄІС, що виникає: а) зміщення акцентів у публічних послугах з інфраструктури на контент; б) підвищення продуктивності публічних послуг для кращого обслуговування; в) публічні послуги як моделі надання послуг; г) поліпшення медичних послуг.

4. Використання ланцюжка віртуальних цінностей: а) вимірювання нематеріальних показників; б) забезпечення конфіденційності електронної комерції; в) опанування впливу віртуальності.

5. Упровадження гнучкого робочого графіку: а) збір успішних досліджень організаційних інновацій; б) підтримка аутсорсингу; в) забезпечення безпеки при гнучкому робочому графіку; г) робота з новими професійними ризиками для здоров'я; д) від просування телероботи до її інтеграції в суспільство; е) соціальний діалог в ЄІС.

6. Управління часом: а) структурування гнучкого робочого часу; б) пошуки часу; в) здоровий спосіб життя в ЄІС.

7. Зміна пріоритетів «повної» зайнятості: а) на зростання та

покращення якості зайнятості в ЄС; б) на шлях до соціальних глобальних рівних умов.

8. Підтримання національних державних доходів в умовах зростаючої глобалізації.

9. Для всіх та кожного: а) підвищення соціальної активності; б) запобігання виключення / орієнтація на конкретні потреби; в) надання технічних засобів для соціального партнерства; г) можливості працевлаштування через Європейський соціальний фонд.

10. Незалежність від відстані через: а) універсальні громадські роботи; б) переосмислення політики регіонального вирівнювання.

11. Європейський різноманітність – користуючись перевагами багатьох інформаційних суспільств, що виникають: а) розбудова високоякісної індустрії мультимедіа; б) формування мультикультурної Європи; в) відзначення локальних особливостей.

12. Прозорість і демократія: а) підтримка плюралізму; б) проектування демократії.

Найважливішу роль у формуванні інформаційного суспільства відіграють комунікації. В той же час, згідно з Дж. Д'юї, комунікація є головним освітнім процесом. Концепція освіти як ліберального обміну досвідом породила філософські та методологічні питання, які набувають нового наповнення в епоху мобільності [2, с. 98-99]: мобільна зв'язність у суспільстві та просторі посилюється із застосуванням мобільних пристроїв і «розумних» навчальних середовищ.

Поняття мобільності – це сучасна міждисциплінарна парадигма в соціальних і гуманітарних науках, що досліджує переміщення людей, ідей і речей, а також наслідки цих рухів. В рамках цієї парадигми можна виокремити такі види мобільності, як географічна, соціальна, професійна, академічна, навчальна, програмна, апаратна, технологічна, а також реальна та віртуальна мобільність. Узагальнення результатів аналізу генезису та співвідношень вимірів мобільності [3] надало можливість побудувати інтегративну модель мобільності в європейському інформаційному суспільстві (рис. 1), що має три виміри: один – реальний та два – віртуальні. Реальний вимір є спільним для соціально-педагогічних та технічних систем у зв'язку з тим, що передбачає вивчення руху у просторі людей (географічна мобільність студентів, фахівців, професіоналів та керівників) та речей (мобільність апаратних засобів ІКТ). Перший віртуальний вимір відповідає соціальну мобільність людей, другий віртуальний вимір – інформаційну мобільність ідей.

Відповідно до запропонованої моделі, реальний та віртуальний виміри мобільності у соціально-педагогічних системах є основою мобільного суспільства, члени якого географічно та соціально мобільні; реальний та віртуальний виміри мобільності у технічних системах – основою технологічної мобільності, а об'єднання обох віртуальних вимірів – інформаційне суспільство, в якому, згідно визначення Комісії

Європейських спільнот, основою діяльності людей стають інформаційно-комунікаційні технології [7, с. 92].

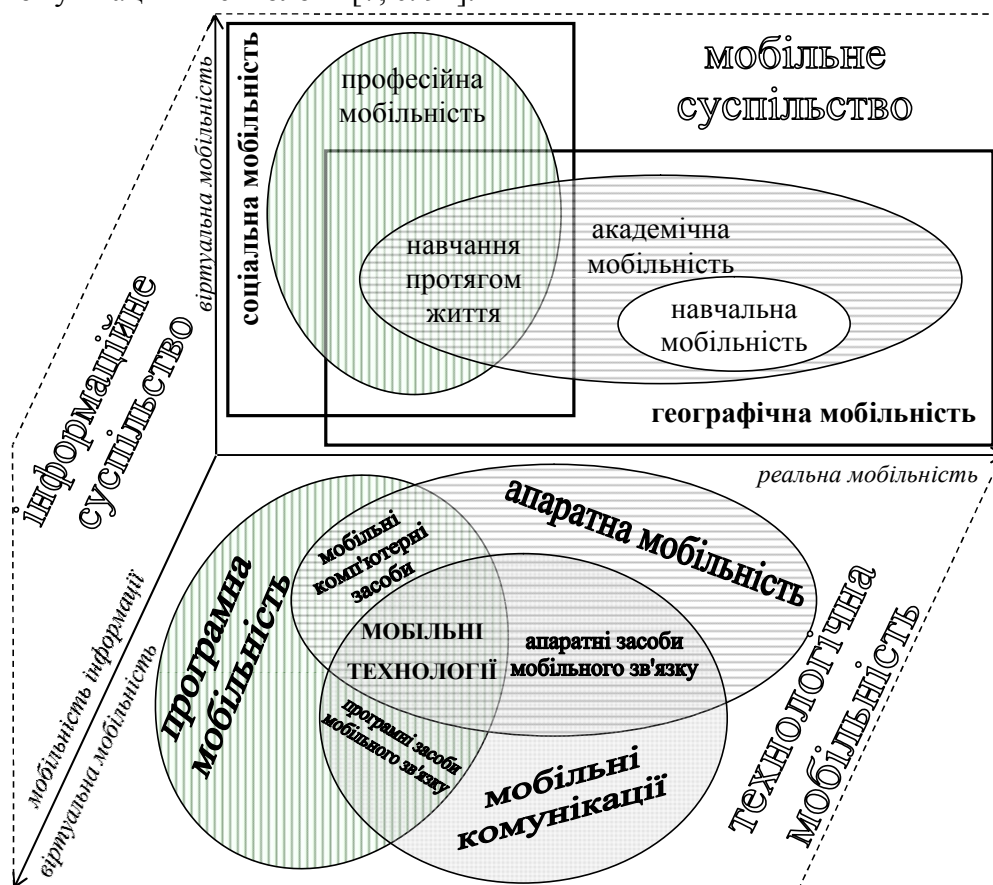

Рис. 1. Модель мобільності в ЄІС

Аналіз нормативних документів та результатів різноманітних досліджень з проблеми розвитку ЄІС надав можливість визначити ключову роль парадигми мобільності у формуванні інформаційного суспільства та запропонувати інтегративну модель мобільності в інформаційному суспільстві. Запропонована модель є основою для подальших досліджень, таких як дослідження тенденцій розвитку мобільності у системах вищої освіти як соціокультурного феномену, що постійно еволюціонує взаємозалежно із розвитком технологій, державно-політичними перетвореннями, розвитком соціальних та педагогічних наук; дослідження феномену мобільності в технолого-педагогічних системах, зумовлене поширенням мобільних інформаційно-комунікаційних технологій.

Список використаної літератури

1. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ № 344/2013 від 25.06.2013 [Електронний ресурс] /

Президент України. – Режим доступу : <http://goo.gl/6NlCse>.

2. Семеріков С. О. Фундаменталізація навчання інформатичних дисциплін у вищій школі : монографія / Семеріков С. О. ; науковий редактор академік АПН України, д. пед. н., проф. М. І. Жалдак. – Кривий Ріг : Мінерал; К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 340 с.

3. Стрюк М. І. Мобільність: системний підхід [Електронний ресурс] / Стрюк Микола Іванович, Семеріков Сергій Олександрович, Стрюк Андрій Миколайович // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2015. – Том 49, № 5. – С. 37-70. – Режим доступу : <http://goo.gl/Nt9KFh>.

4. Building the European information society for us all : Final policy report of the high-level expert group / European Commission. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1997. – 66 p. – (Employment & social affairs).

5. Fifth report on the implementation of the telecommunications regulatory package : Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions [Electronic resource] / Commission of the European Communities. – Brussels, 10.11.1999. – 35 p. – Access mode : <http://aei.pitt.edu/4921/1/4921.pdf>.

6. Green Paper on the convergence of the telecommunications, media and information technology sectors and the implications for regulation: Towards an Information Society Approach [Electronic resource] / European Commission. – Brussels, 3 December 1997. – VIII, 38 p. – Access mode : <http://goo.gl/h5I2cs>.

7. Growth, competitiveness, employment – The challenges and ways forward into the 21st century (White Paper). Parts A and B. COM (93) 700. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1993. – 151 p. – (Bulletin of the European Communities, Supplement 6/93).

8. Job opportunities in the Information Society: Exploiting the potential of the information revolution : Report to the European Council / European Commission. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2000. – 24 p.

9. Principles and guidelines for the Community's audiovisual policy in the digital age : Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions / Commission of the European Communities. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1999. – 23 p.

10. Reforming the Commission. Vol. II : Action Plan [Electronic resource] / Commission of the European Communities. – Brussels, 18 January 2000. – 59 p. – Access mode : <http://goo.gl/WN4BeS>.

11. Report on Europe and the global information society : Recommendations of the high-level group on the information society to the Corfu European Council (Bangemann group) [followup to the White Paper] [Electronic resource] / European Commission. – Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1994. – 134 p. – (Bulletin of the European Union, Supplement No. 2/94). – Access mode : <http://goo.gl/c8DTGQ>.

12. Strategies for jobs in the Information Society / European Commission. – Luxembourg : Office for Official Publications of the

European Communities, 2000. – 36 p. **13. Study** on Mobility Developments in School Education, Vocational Education and Training, Adult Education and Youth Exchanges [Electronic resource] / European Commission. – June 2012. – 418 p. – Mode of access : <https://goo.gl/jwJapB>. **14. The EU** and the Bologna Process – shared goals, shared commitments : Supporting growth and jobs – An agenda for the modernisation of Europe’s higher education systems / European Commission. – Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2012. – 32 p. **15. Urry J.** Climate change, travel and complex futures / John Urry // The British Journal of Sociology. – 2008. – Volume 59, Issue 2. – P. 261-279.

Анотація. У статті досліджуються історичні аспекти розвитку європейського інформаційного суспільства. Визначено тісний зв’язок розвитку ЄІС з формуванням Європейського простору вищої освіти та Європейського дослідницького простору. Підкреслено важливість дослідження в контексті інтеграції освіти України в освітньо-науковий європейський простір. Обґрунтовано, що ключем до побудови ЄІС є мобільність. Проведено дослідження проблеми мобільності у соціально-педагогічних та технічних системах, визначено співвідношення видів мобільності, запропоновано інтегративну модель мобільності в європейському інформаційному суспільстві. Запропонована модель є основою для подальших досліджень, таких як дослідження тенденцій розвитку мобільності у системах вищої освіти як соціокультурного феномену та феномену мобільності в технологічно-педагогічних системах, зумовлене поширенням мобільних інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: мобільність, європейське інформаційне суспільство, європейський простір вищої освіти, мобільні технології, ІКТ.

Н. И. Стрюк. Модель мобильности в европейском информационном обществе

Аннотация. В статье рассмотрены исторические аспекты развития европейского информационного общества. Определена тесная связь развития ЕИС с формированием Европейского пространства высшего образования и Европейского исследовательского пространства. Подчеркнута важность исследования в контексте интеграции образования Украины в образовательно-научный европейское пространство. Обосновано, что ключом к построению ЕИС является мобильность. Проведено исследование проблемы мобильности в социально-педагогических и технических системах, определено соотношение видов мобильности, предложена интегративная модель мобильности в европейском информационном обществе. Предложенная модель является основой для дальнейших исследований, таких как исследование тенденций развития мобильности в системах высшего

образования и феномена мобильности в технолого-педагогических системах, обусловлено распространением мобильных ИКТ.

Ключевые слова: мобильность, европейское информационное общество, европейское пространство высшего образования, мобильные технологии, ИКТ.

M. I Striuk. Model of mobility in the european information society

Abstract. The article investigates the historical aspects of the European information society. Determined EIS close connection with the formation of the European Higher Education Area and European Research Area. Emphasized the importance of research on the integration of education in Ukraine in the European educational and scientific area. The analysis of regulatory documents and the results of various studies on the development of EIS provided to determine a key role in shaping the mobility paradigm of the information society and to offer an integrative model of mobility in the information society. The model has three dimensions – one real and two virtual. The real dimension is common to social-pedagogical and technical systems. The first dimension corresponds to a virtual social mobility of people, the second virtual dimension – information mobility ideas. Under the proposed model, real and virtual dimensions of mobility in the social and educational systems are the basis of a mobile society. Real and virtual mobility dimension in technical systems are a technological basis for mobility, and the union of both virtual measurements – information society. Proposed model is the foundation for further research, such as research trends of mobility in higher education as a social and cultural phenomenon that is constantly evolving interdependently with technology development, public-political transformations, the development of social and pedagogical sciences; study the phenomenon of mobility in the technological and educational systems, caused by the spread of mobile information and communication technologies.

Keywords: mobility, the European Information Society, the European Higher Education Area, mobile technology, ICT.

Стрюк Микола Іванович.

ДВНЗ «Криворізький національний університет», проректор з науково-педагогічної та навчально-виховної роботи, кандидат історичних наук, доцент.

Адреса навчального закладу: вул. ХХІІ Партз'їзду, 11, м. Кривий Ріг, 50027, Україна.

Домашня адреса: пр. Миру, 28, 395, м. Кривий Ріг, 50074, Україна.

Телефони:

+38 (056) 409-17-17 (службовий);

+38 (067) 418-85-45 (мобільний).